

ĐỀ THI CHÍNH THỨC VÀO 10
MÔN: NGỮ VĂN – PHÚ THỌ NĂM 2025

BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

I. PHẦN ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc đoạn trích sau:

(1) Tôi thực sự tin rằng sự thanh thản và niềm vui trong cuộc sống của chúng ta không phụ thuộc vào việc chúng ta ở đâu, làm gì hay là ai, mà chỉ phụ thuộc vào thái độ tinh thần của chúng ta. Những điều kiện ngoại cảnh thường có tác động rất ít. Chẳng hạn như trường hợp của John Brown, người bị kết án treo cổ vì tội chiếm giữ kho vũ khí Liên bang tại Harper Ferry và xúi giục nô lệ nổi loạn. Trên đường đến nơi thi hành án, trong khi người cai tù đi bên cạnh lo lắng và căng thẳng, ông vẫn giữ thái độ hết sức bình tĩnh và điềm đạm. Ngồi trên nóc chiếc quan tài đóng sẵn cho mình, ông thốt lên lúc nhìn thấy rừng núi Blue của Virginia: “Miền đất này tươi đẹp quá! Trước đây, tôi chưa bao giờ có cơ hội được thực sự ngắm nhìn nó”.

(2) Hay như câu chuyện về Robert Falcon Scott và đoàn người của ông - những người Anh đầu tiên đặt chân tới Nam Cực. Hành trình trở về của họ là một trong những hành trình gian khổ nhất trong lịch sử nhân loại. Thức ăn và nhiên liệu đã cạn kiệt nhưng họ không thể đi tiếp do một cơn bão tuyết dữ dội đã quét qua vòng địa cực suốt 11 ngày đêm, đem theo những cơn gió sắc buốt làm lẹm đứt cả những ngọn núi băng ở đó. Đoàn thám hiểm của Scott biết mình sẽ chết. Trước đó, họ có mang sẵn một ít thuốc phiện để dùng trong những trường hợp khẩn cấp. Chỉ một liều lớn thôi, tất cả có thể nằm xuống với những giấc mơ thiên đường và không bao giờ tỉnh dậy nữa. Nhưng như chúng ta đã biết, họ không làm thế. Họ đã ca hát vui vẻ cho đến hơi thở cuối cùng. Tám tháng sau, một đội tìm kiếm đã phát hiện dưới thi thể đóng băng của những con người can đảm ấy một lá thư từ biệt kể lại điều này.

(3) Đúng vậy, nếu biết suy nghĩ bình tĩnh và can đảm, chúng ta vẫn có thể thưởng ngoạn cảnh đẹp ngay cả khi đang ngồi trên quan tài của mình để đi đến giá treo cổ; vẫn có thể ca hát rộn vang những căn lều cho tới khi từ giã cuộc đời vì đói khát và rét mướt.

(Trích Quảng gánh lo đi và vui sống, Dale Carnegie, NXB Trẻ, 2020, tr.65 - 66)

Thực hiện các yêu cầu từ câu 1 đến câu 4:

Câu 1. Theo tác giả, sự thanh thản và niềm vui trong cuộc sống của chúng ta không phụ thuộc vào những gì?

Câu 2. Xác định lời dẫn trực tiếp được sử dụng trong đoạn (1).

Câu 3. Trong đoạn (2) đoàn thám hiểm đã làm gì khi biết mình sẽ chết? Em hiểu như thế nào về ý nghĩa của sự lựa chọn đó?

Câu 4. Thông điệp có ý nghĩa nhất đối với em qua đoạn trích trên là gì? Vì sao?

II. PHẦN VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Em hãy viết đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ về những điều cần làm để vượt qua trở ngại trong cuộc sống.

Câu 2. (4,0 điểm)

Viết bài văn nghị luận phân tích đoạn trích sau:

*Ôi yêu quá, mấy cây dừa trước ngõ
Rễ dừa nâu, mườn mượt gân tơ
Đường tạnh ráo, đất lên màu tươi mới
Đã yêu rồi sao bỗng thấy yêu hơn ...*

*Quê hương ơi,
Mấy năm trời xa cách
Đêm nay ta nằm nghe mưa rơi,
Nghe tiếng trời gầm xa lắc ...
Có sao lòng lại xót đau?*

*Ta muốn về quê nội
Ta muốn trở lại tuổi thơ
Ta muốn nằm trên mảnh đất ông cha
Nghe mưa đập cành tre, nghe mưa rơi tàu lá ...*

(Trích Nhớ mưa quê hương, Lê Anh Xuân, Cái đẹp trong thơ kháng chiến Việt Nam 1945 - 1975, NXB Giáo dục, 2001, tr.660)

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT**THỰC HIỆN BỞI BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM**

Phần	Câu	Hướng dẫn giải
I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)	Câu 1.	Theo tác giả, sự thanh thản và niềm vui trong cuộc sống của chúng ta không phụ thuộc vào việc chúng ta ở đâu, làm gì hay là ai.
	Câu 2.	Lời dẫn trực tiếp: Miền đất này tươi đẹp quá! Trước đây, tôi chưa bao giờ có cơ hội được thực sự ngắm nhìn nó.
	Câu 3.	Đoàn thám hiểm khi biết mình sắp chết đã: ca hát vui vẻ cho đến hơi thở cuối cùng. Ý nghĩa của sự lựa chọn đó là: Sự lựa chọn ấy thể hiện tinh thần kiên cường, lạc quan và can đảm đối mặt với cái chết. Họ không đầu hàng số phận mà chọn giữ vững tinh thần mạnh mẽ, sống trọn vẹn từng giây phút cuối cùng trong niềm vui và ý chí bất khuất.
	Câu 4.	HS dựa vào văn bản và đưa ra thông điệp phù hợp. Gợi ý. Thái độ tinh thần quyết định hạnh phúc và sự thanh thản trong cuộc sống, chứ không phải hoàn cảnh bên ngoài.
PHẦN II. VIẾT (6,0 điểm)	Câu 1. (2,0 điểm)	1. Mở đoạn: Giới thiệu vấn đề: Điều cần làm để vượt qua trở ngại trong cuộc sống. 2. Thân đoạn: - Giải thích: “Trở ngại” là những yếu tố, tình huống không thuận lợi, gây khó khăn cho việc thực hiện một hành động, nhiệm vụ => Trở ngại là điều không thể tránh trong cuộc sống của mỗi chúng ta: - Cần làm gì để vượt qua trở ngại: + Xác định rõ những trở ngại mà bạn đang phải đối mặt. + Sẵn sàng, dũng cảm đối diện với trở ngại, không e ngại, né tránh. + Xây dựng kế hoạch và hành động cụ thể để vượt qua những trở ngại, theo đuổi mục tiêu của mình. - Bên cạnh đó mỗi chúng ta cũng cần không ngừng phát triển bản thân, trở thành phiên bản tốt nhất của chính mình. Luôn giữ vững tinh thần lạc quan, ... (HS lấy bằng chứng phù hợp)

	- Phê phán: Một số người khi đối diện với những trở ngại thường né tránh, dễ dàng buông xuôi, bỏ cuộc. * Bài học: - Cần hiểu trở ngại là một phần tất yếu của cuộc sống. - Xây dựng cho bản thân kế hoạch hành động cụ thể để vượt qua những trở ngại trong cuộc sống. 3. Kết đoạn: Tổng kết vấn đề
Câu 2. (4,0 điểm)	1. Mở bài: Giới thiệu khái quát về tác giả, tác phẩm, đoạn thơ. 2. Thân bài - Đoạn trích thơ trên thể hiện tình yêu, nỗi nhớ da diết với quê hương và khát vọng trở về cội nguồn của một người con xa quê. + Tình yêu và nỗi nhớ quê hương thể hiện qua những hình ảnh: “cây dừa trước ngõ”, ... “mấy năm trời, “xa cách”; âm thanh “tiếng trời gầm xa lắc”, “tiếng mưa”. + Khát vọng trở về cội nguồn, trở về tuổi thơ của tác giả: Điệp ngữ “ta muốn”; âm thanh “mưa đập cành tre, mưa rơi tàu lá”... - Nghệ thuật: + Thể thơ tự do, nhịp điệu linh hoạt + Hình ảnh thơ gần gũi, giản dị, thân thuộc + Ngôn ngữ thơ mộc mạc, chân thành. + Giọng thơ tha thiết, khắc khoải. + Sử dụng linh hoạt các biện pháp tu từ điệp ngữ, câu hỏi tu từ, ... 3. Kết bài: Tổng kết vấn đề nghị luận